

НАФТА І ГАЗ-2012

БУРБАН І.

З 23 по 25 жовтня у виставковому центрі «КиївЕкспоПлаза» пройшов щорічний Міжнародний форум нафтогазової промисловості «Нафта і газ-2012», організований НАК «Нафтогаз України» та виставковою компанією ASSO International. Програма форуму включала професійну виставку та науково-практичну конференцію.

Учасники виставки «Нафта і газ-2012», яка відбулася в рамках форуму, продемонстрували новинки сучасного обладнання і останні розробки технологій для пошуку, видобутку, транспортування, переробки та зберігання нафти і газу, систем автоматизації та контролю технологічних процесів, засобів безпеки тощо. Експозиції представили такі авторитетні на ринку компанії, як: ENI, HAFI Engineering, Wetherford, National Oilwell

Varco, Rosen Europe bv, Schniewindt GmbH, Vernus Group, Schlumberger Oilfield Eastern, Hoerbiger, а серед постійних експонентів – провідні українські компанії: «Укрнафта», «Укртатнафта», «Укррусметал», «Укртрансгаз», «Укртранснафта», «Чорноморнафтогаз», «Полтавська газонафтова компанія», Група компаній Надра, завод «Арсенал», «Грундфос-Україна» тощо.

У рамках експозиції компанія «Везерфорд Україна» представила геофізичну станцію ASEP ЮНІПРАК, яку змонтували на базі шасі автомобіля Mercedes Actross 3341. Довжина станції – 9,8 метра, а її технічні характеристики дають змогу проводити роботи на території з обмеженим доступом. Компанія «Робікон» представила фільтр для очищення газів та рідин від різноманітних забруднень, а також для роз-

ділення рідкого та газоподібного середовища з різною щільністю. Компанія Hoerbiger, ще один з експонентів виставки, презентувала компресори SERTCO, які використовують для видобування нафти і газу. Крім того, фахівці компанії поділились з відвідувачами досвідом реалізації проектів комплексної модернізації та автоматизації промислових компресорних установок. Новий метод герметизації ТЕНів, Giso-метод, презентувала компанія Schniewindt. Цей метод можна використовувати під час роботи з температурою $\leq 150^\circ$. Мелітопольський завод «Гідромаш» представив насоси AFFETTI, призначені для використання у хімічній та нафтогазовій промисловості для роботи з агресивним середовищем у несприятливих умовах експлуатації. Практично всі учасники

експозиції – виробники і постачальники передових технологій та обладнання – надали відвідувачам вичерпну інформацію про розробки компаній, тут же можна було також обговорити можливі форми та напрями співпраці.

Інститут Тутковського представив на виставці «Нафта і газ-2012» основні напрями роботи закладу

Вищий навчальний заклад післядипломної освіти, діяльність якого шляхом реалізації власних просвітницьких проектів спрямована у першу чергу на підвищення кваліфікації фахівців галузі та підготовку молодого покоління геологів, визначив нові стратегічні напрями роботи, розроблені з урахуванням оновлення технологічної бази нафтогазового сектора. Останнє – досить важливе та гостре питання галузі, адже сьогодні її модернізація в усьому світі відбувається набагато швидше, ніж це було ще до недавнього часу.

Генеральний директор Інституту Тутковського Володимир В'ячеславович Кармазенко акцентував увагу на важливості поступального впровадження нових технологій. За його словами, для початку треба усвідомити необхідність таких глобальних змін.

КАРМАЗЕНКО В. В.,
генеральний директор
ПВНЗ «Інститут Тутковського»:

«Інститут Тутковського не перший рік бере участь у київській виставці форуму «Нафта і газ», оскільки цей захід надає сьогодні учасникам реальні

можливості: продемонструвати власні розробки, ближче познайомитись із замовниками, вивчити їхні потреби, знайти ділових партнерів та спільно визначити стратегічні цілі співпраці. На виставці компанії мають змогу глибше вивчити ринок та особливості його формування, визначити попит на конкретну продукцію та спрогнозувати, що може бути цікавим потенційному замовникові у найближчі роки. Такі заходи допомагають контролювати професійний інформаційний потік, дають можливість спільними зусиллями відкорегувати його, щоб поставлені цілі були реалізовані якнайшвидше.

Оновлення технічної бази нафтогазового сектора може стати досить ефемерною метою, якщо учасники ринку вже зараз не замисляться над проблемами галузі та не шукатимуть шляхи їх вирішення.

Одна із місій Інституту Тутковського – налагодження діалогу між компаніями та конкретними працівниками через мову професійних величин. У цьому напрямі і працюємо разом із організаціями міжнародного форуму».

Координатор на вчально-просвітницьких проектах, заступник генерального директора ПВНЗ «Інститут Тутковського» Ганна Анатоліївна Лівенцева представила учасникам та гостям форуму діючі програми інституту, спрямовані на роботу з юними геологами, молодими спеціалістами та фахівцями галузі. Зазначимо, що інститут бере участь у реалізації соціальних проектів Всеукраїнської громадської організації «Спілка геологів України». Один із останніх – «Програма працевлаштування та адаптації до ринкової економіки спеціалістів геологорозвідувальної галузі» – сприяє підготовці українських геологів до тих вимог, які ставлять перед ними роботодавці. Завдяки реалізації такої програми здійснюється постійний моніторинг компаній, яким потрібні експерти геологічних спеціальностей. Ініціатори проекту мають можливість вивчати на глобальному ринку попит компаній щодо видів робіт, які затребувані у нафтогазовій галузі на сьогоднішній день. Таким чином, Спілка геологів України та Інститут Тутковського здійснюють двосторонній моніторинг ринку: як з боку роботодавця, так і майбутнього пра-

цівника, допомагаючи сторонам уникнути професійного непорозуміння.

Важливою для галузі є соціальна програма «Надра земні, надра духовні», спрямована на роботу з юним поколінням майбутніх геологів. Фахівці Інституту Тутковського розробили експериментальну навчальну програму з основ геології, адаптовану для загальноосвітніх шкіл. За сприяння Інституту Тутковського 1 вересня 2012 року в загальноосвітньому навчальному закладі (ЗНЗ) №256 Оболонського району міста Києва розпочав роботу перший геологічний експериментальний клас-лабораторія ім. Ростислава Фурдую. Тут учні 8-Б класу почали вивчати геологію в рамках шкільної програми. А в наступному 2013 році інститут планує відкрити геологічний клас у столичній школі №13. Мета проекту – не лише популяризувати геологічну науку, але й збільшити загальноосвітній багаж знань школярів, розширити для них доступ до інформації через впровадження нових навчальних програм з удосконаленими підходами до роботи з підростаючим поколінням.

ЛІВЕНЦЕВА Г. А.,
заступник генерального директора,
координатор навчально-просвітницьких проектів
ПВНЗ «Інститут Тутковського»:

«Навчально-просвітницькі проекти Інституту Тутковського народжувались не відразу, а з поступовим усвідомленням того, які проблеми є та як їх можна вирішити. Звичайно, на це потрібен час і відповідні ресурси. Пошук не лише фінансових партнерів, а навіть просто

людей, які готові підтримати соціальні ініціативи інституту, забирає чимало часу і не завжди приносить бажані результати. Планів у нас багато. Фахівців, які готові працювати у цьому напрямі, теж немало, але не завжди вистачає ресурсів, тобто необхідної підтримки. У рамках соціального проекту «Надра земні, надра духовні» ми обрали в ЗНЗ № 256 Оболонського р-ну Києва 8-Б клас, який першим в Україні розпочав вивчення курсу з основ геології як шкільної дисципліни. Саме ці учні разом зі своїми батьками та вчителями з готовністю підтримали нашу ініціативу, погодилися на експеримент.

Геологія – наука практиків. Тому програма її вивчення передбачає екскурсії, поїздки до музеїв, польові експедиції. Звичайна загальноосвітня школа не може здійснювати таку роботу самостійно, можливості інституту також не безмежні. Спеціалізованої літератури, рекомендованої для вивчення в рамках шкільної програми, мало, а за деякими напрямками і зовсім немає, тому потрібно долучати експертів-науковців до роботи над новими підручниками з основ геології. Пояснити, що таке геологія як наука, досить просто, але це потрібно зробити у доступній для дітей формі, щоб полегшити та спростити процес сприйняття нової для них інформації».

У рамках представленої на виставці експозиції Інститут Тутковського презентував також Програму курсів підвищення кваліфікації на 2013 рік. Завдяки тому що перелік навчальних семінарів постійно доповнюється та оновлюється, працівники інституту мають можливість коригувати тематику відповідно до інтересів та професійних потреб фахівців галузі. Саме це дає змогу організувати в професійному середовищі тематичні дискусії з метою пошуку оптимальних шляхів вирішення проблем галузі. Вже на початку 2013 року інститут проведе навчальні курси щодо оцінки родовищ корисних копалин, в тому числі і сланцевого газу, запасів нафти і газу тощо.

Учений секретар Інституту Тутковського Загородня Наталія Григорівна, яка всебічно координує роботу курсів, запрошує до участі в них слухачів та лекторів, підкреслила важливість форуму для діяльності Інституту Тутковського, особливо для навчального процесу.

**ЗАГОРДНЯ Н.Г.,
учений секретар
ПВНЗ «Інститут Тутковського»:**

«Міжнародний форум «Нафта і газ-2012» сприяє інформуванню широкого загалу щодо тематики курсів підвищення кваліфікації на 2013 рік, налагодженню зв'язків із потенційними учасниками курсів – провідними компаніями ринку. На час проведення форуму ми затвердили програму курсів на наступний рік: заплановано провести 39 авторських семінарів. Програма постійно доповнюється новими курсами та семінарами. Чим ще цікавий такий форум? Пошук нових партнерів, запрошення нових фахівців до участі в курсах сприяє розширенню їхньої тематики, полегшує пошук компетентних лекторів. Захід сприяє також визначенню нових напрямів пошуку та розвідки родовищ корисних копалин, зокрема нафти і газу, впровадженню нових методик та обладнання у геофізиці. Все це в подальшому обговорюється в рамках семінарів Інституту Тутковського. Протягом 2012 р. у навчальних програмах Інституту Тутковського взяли участь 364 особи. Інститут надає достатньо демократичний і, насамперед, професійний майданчик для отримання потрібних знань у тій галузі, яка цікавить компанію чи її фахівців».

Саме завдяки експозиціям, представленим на виставці, можна зрозуміти, якими темпами розвивається та буде розвиватись галузь до проведення наступного такого заходу в 2013 році. Міжнародна науково-практична конференція «Нафтогазовий комплекс України на шляху реформування, модернізації та розвитку», яка відбулася у столичному готелі «Premier Palace» в рамках Міжнародного форуму «Наф-

та і газ-2012», підняла стратегічні питання розвитку нафтогазової галузі. З доповідями тут виступили представники Міжнародного газового союзу та Російського газового союзу, які детально розповіли про глобальні перспективи галузі.

Звісно, науково-практична конференція та виставка – важлива частина програми спеціалізованого форуму «Нафта і газ-2012». При цьому з кожним роком можливості учасників заходу розширюються. Так, уже другий рік поспіль на спеціалізованій виставці «Нафта і газ» проходить Міжнародний буровий форум, організований Спілкою буровиків України, компанією ACCO International та НТП «Бурова техніка».

Як зазначає Спілка буровиків України, одним із найважливіших питань форуму буровиків стала проблема енергозбереження. Зокрема, розглядалися перспективи видобування сланцевого газу в Україні, адже технології гідророзриву пласта, які застосовуються під час видобування сланцевого газу, можуть завдати великої шкоди природному середовищу.

Учасники форуму буровиків підняли питання діяльності комітету зі створення Міжнародної бурової спілки (МБС). Рішення про створення спілки було ухвалено на I Міжнародному буровому форумі, що відбувся 1 листопада 2011 року. Метою створення організації, як зазначили учасники заходу, є об'єднання зусиль щодо сприяння розвитку бурової справи як одного з найважливіших напрямів розвитку суспільного виробництва, представництва та захисту інтересів фахівців з буріння свердловин на міжнародному рівні.

У II форумі буровиків взяли участь представники 50 компаній України, Росії, Польщі, Білорусії, Австрії та Канади.

Міжнародний нафтогазовий форум «Нафта і газ-2012» надає спеціалізований майданчик для формування професійного середовища, яке у свою чергу визначає стратегію і тактику подальшого розвитку паливно-енергетичної індустрії. Звісно, дізнатись про результати напрацювань форуму можна буде лише згодом, коли підписані контракти почнуть втілюватися в життя, новітні технології управління та новинки обладнання впроваджуватимуться в роботу організацій та підприємств. Наприклад, прес-служба компанії НАК «Нафтогаз України», організатора щорічного нафтогазового форуму, повідомила ЗМІ, що вже отримала від чотирьох компаній конкурсні пропозиції на поставку двох морських бурових установок.

Вищий навчальний заклад «Інститут Тутковського» Графік проведення платних навчальних курсів на 2013 рік

№	Тематика курсів	Орієнтовний термін проведення
1	Основні складові сейсморозвідувального процесу. <i>Керівник програми – к.т.н. Мерщій В.В.</i>	ЛЮТИЙ
2	Теоретичні та практичні аспекти генезису вуглеводневої сировини. Україна, світ. Теорії походження родовищ вуглеводнів, перспективи нових родовищ, ризику, інвестиційні проекти, екологічна безпека, державне і недержавне регулювання. <i>Керівники програми: д.г.-м.н., д.геогр.н., д.т.н., проф. Рудько Г.І., Ловинюков В.І.</i>	
3	Стратегічні, тактичні, технологічні та геолого-економічні основи оцінки запасів родовищ сланцевого газу, шахтного метану та технологія їх розробки. Еколого-економічні умови розробки родовищ сланцевого газу та шахтного метану. <i>Керівники програми: д.г.-м.н., д.геогр.н., д.т.н., проф. Рудько Г.І., Ловинюков В.І.</i>	
4	Геолого-економічна оцінка запасів нафти і газу. <i>Керівник програми – д.г.-м.н., д.геогр.н., д.т.н., проф. Рудько Г.І.</i>	
5	Фізичні та петрофізичні основи виділення колекторів «центральнобасейнового» типу за даними ГДС. <i>Керівник програми – к.г.н. Кашуба Г.О.</i>	БЕРЕЗЕНЬ
6	Регіональні фактори розвідки та геолого-економічної оцінки родовищ вуглеводнів: 6.1. Карпатський регіон та Східноєвропейська платформа. 6.2. Український щит. 6.3. Дніпрово-Донецька западина. 6.4. Кримсько-Азовський регіон. 6.5. Перспективи нарощування запасів і ресурсів вуглеводневої сировини в державі. <i>Керівник програми – к.г.-м.н. Гафич І.П.</i>	
7	Геологічні ризики в економічних оцінках нафтогазового бізнесу. <i>Керівник програми – к.г.-м.н. Гафич І.П.</i>	КВІТЕНЬ
8	Регіональні та локальні закономірності перспектив розробки родовищ золота в Україні: 8.1. Золоторудний комплекс Українського кристалічного щита. 8.2. Золоторудні прояви складчастої споруди Донбасу. 8.3. Золоторудні родовища Закарпаття. <i>Керівники програми: д.г.-м.н., д.геогр.н., д.т.н., проф. Рудько Г.І., Ловинюков В.І.</i>	
9	Уранові родовища України та перспективи їхнього освоєння. <i>Керівник програми – Ловинюков В.І.</i>	

10	Аналіз та вартісна оцінка ризиків при пошуково-розвідувальних роботах на нафту і газ. Економічна оцінка проектів ГЕО та ТЕО. Керівник програми – к.г.-м.н. Гафич І.П.	ТРАВЕНЬ
11	Акустичний, радіоактивний каротаж та інші види ГДС. Базовий курс. Керівник програми – к.т.н. Федорів Р.	
12	Залізорудні родовища України. Перспективи нарощування та умови оптимізації мінерально-сировинної бази. Керівник програми – Ловинюков В.І.	
13	Стратегія використання ресурсів питних підземних вод в Україні. Керівники програми: д.г.-м.н., д.геогр.н., д.т.н., проф. Рудько Г.І., Блінов П.В.	
14	Геолого-економічна оцінка родовищ корисних копалин. Керівники програми: д.г.-м.н., д.геогр.н., д.т.н., проф. Рудько Г.І., Ловинюков В.І.	ЧЕРВЕНЬ
15	Комп'ютерні технології в надрокористуванні. Керівники програми: д.г.-м.н., д.геогр.н., д.т.н., проф. Рудько Г.І., Нецький О.В.	
16	Економічна оцінка родовищ корисних копалин методом дисконтування грошового потоку. Керівники програми: д.г.-м.н., д.геогр.н., д.т.н., проф. Рудько Г.І., Майборода Є.І.	
17	Задачі сучасної сейсморозвідки та шляхи їх вирішення. Керівник програми – к.фіз.-мат.н. Лісний Г.Д.	
18	Медична геологія – новий науковий напрям. Стан та перспективи. Теоретичні та практичні аспекти. Як прожити до 120 років. Керівник програми – д.г.-м.н., д.геогр.н., д.т.н., проф. Рудько Г.І.	ЛИПЕНЬ
19	Геолого-економічна оцінка родовищ вугілля. Керівники програми: д.г.-м.н., д.геогр.н., д.т.н., проф. Рудько Г.І., Ловинюков В.І.	
20	Оперативний підрахунок запасів вуглеводневої сировини: 20.1. Практичні методи обґрунтування підрахункових параметрів і меж покладів при оперативному підрахунку запасів. 20.2. Детальна кореляція розрізів свердловин при оперативному підрахунку запасів ВВС. 20.3. Актуальні приклади використання результатів сейсморозвідки при оперативному підрахунку запасів. 20.4. Особливості обробки матеріалів ГІС при оперативному підрахунку запасів. Керівник програми – Григіль В.Г.	

21	<p>Досвід і нововведення в галузі експертизи запасів родовищ ВВС: 21.1. Питання раціональної геометризації підрахункових об'єктів та окремих підрахункових параметрів для покладів різних типів. 21.2. Ймовірнісна оцінка запасів і ресурсів нафти і газу. 21.3. Методичні підходи і типові помилки при обґрунтуванні підрахункових параметрів в проектних документах. <i>Керівник програми – Григіль В.Г.</i></p>	СЕРПЕНЬ
22	<p>Складання звітності про запаси і ресурси твердих корисних копалин за міжнародними стандартами: 22.1. Міжнародні стандарти звітності про ресурси і запаси. 22.2. Категоризація ресурсів і запасів відповідно до міжнародних стандартів звітності. 22.3. Досвід застосування міжнародних стандартів звітності про ресурси і запаси в умовах України. 22.4. Розвиток мінерально-сировинного фондового ринку в Україні. <i>Керівники програми: д.г.-м.н., д.геогр.н., д.т.н., проф. Рудько Г.І., Ловинюков В.І., Нецький О.В.</i></p>	
23	<p>Особливості розвідки і підрахунку запасів рудних родовищ. Технологічні аспекти переробки. <i>Керівник програми – Ловинюков В.І.</i></p>	
24	<p>Системний підхід до стимулювання розробки родовищ ВВС: 24.1. Важковидобувні запаси ВВС. 24.2. Стимулювання видобутку газу в умовах погіршення структури його запасів. 24.3. Шляхи реалізації ідей з оптимізації взаємовідносин держави і над-рокористувачів. 24.4. Освоєння шельфу. <i>Керівники програми: д.г.-м.н., д.геогр.н., д.т.н., проф. Рудько Г.І., Григіль В.Г.</i></p>	ВЕРЕСЕНЬ
25	<p>Методичні основи проведення геологорозвідувальних робіт при оцінці запасів прісних підземних вод у залежності від складності гідрогеологічних умов і вимог категорії вивченості: 25.1. Особливості методики пошуково-оцінювальних і розвідувальних робіт на підземні води. 25.2. Геолого-економічне обґрунтування освоєння родовищ підземних вод для питного водопостачання. 25.3. Практика застосування ГІС і математичного моделювання при оцінці запасів підземних вод. <i>Керівники програми: Нецький О.В., Бакаржієва О.О.</i></p>	
26	<p>Нормативно-правове забезпечення геологорозвідувальних робіт на підземні води і освоєння родовищ підземних вод: 26.1. Вимоги до матеріалів і результатів геологорозвідувальних робіт, що подаються на державну експертизу запасів. 26.2. Нормативно-правові засади ліцензування ділянок надр для розвідки і видобутку підземних вод. 26.3. Питання розробки і оцінки видобувних запасів на пізній стадії експлуатації родовища. <i>Керівник програми – д.г.-м.н., д.геогр.н., д.т.н., проф. Рудько Г.І.</i></p>	

27	Економічна геологія родовищ залізистих кварцитів. Керівники програми: д.г.-м.н., д.геогр.н., д.т.н., проф. Рудько Г.І., Курило М.М., Плотніков О.В.	ЖОВТЕНЬ
28	Геоінформаційні технології у надрокористуванні (на прикладі ГІС K-MINE). Керівники програми: д.г.-м.н., д.геогр.н., д.т.н., проф. Рудько Г.І., Нецький О.В.	
29	Нормативно-правове регулювання надрокористування. Керівники програми: д.г.-м.н., д.геогр.н., д.т.н., проф. Рудько Г.І., Курило М.М., Лагода О.А.	
30	Національні та міжнародні системи класифікації запасів і ресурсів корисних копалин: стан та перспективи гармонізації. Керівники програми: д.г.-м.н., д.геогр.н., д.т.н., проф. Рудько Г.І., Ловинюков В.І., Нецький О.В.	
31	Закономірності формування та розподіл родовищ вуглеводнів (на прикладі вуглеводневого потенціалу палеозойських басейнів світу). Керівники програми: д.г.-м.н., д.геогр.н., д.т.н., проф. Рудько Г.І., Старосельський Є.М.	ЛИСТОПАД
32	Інженерна геодинаміка України. Керівник програми – д.г.-м.н., д.геогр.н., д.т.н., проф. Рудько Г.І.	
33	Елементи теорії вимірювань, метрології, інтерпретаційного процесу стосовно вирішення геолого-геофізичних задач. Вітчизняний та закордонний досвід. Керівники програми: к.т.н. Федорів Р.Ф., к.г.н. Кашуба Г.О.	
34	Геологія та металогенія докембрію.	
35	Вивчення та дослідження порід кори вивітрювання.	ГРУДЕНЬ
36	Геологія та металогенія фанерозою.	
37	Геологія та металогенія антропогену.	
38	Геологія техногену.	
39	Геологічна безпека Землі як планети.	